

Handläggare
Lindqvist Johan
Simonsson Eva
Eriksson Håkan

Datum
2014-03-03
Rev 2014-03-13

Diarienummer
UAN-2013-0134

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Kommunrevisionen: Återrapportering av kommunrevisionens insatser för att i förebyggande syfte begränsa risken för korruption och oegentligheter i kommunen

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslår besluta

att avge yttrande till Kommunrevisionen enligt upprättat förslag,

att lägga särskild vikt vid korruption och andra oegentligheter i de riskbedömningar som genomförs som underlag till 2015 års plan för intern kontroll,

att i 2015 års plan för intern kontroll ange förebyggande insatser i anslutning till varje kontrollmoment.

Ärendet

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har blivit ombedd av Kommunrevisionen att informera om åtgärder som nämnden vidtagit eller planerat att vidta utifrån Kommunrevisionens fördjupade granskning av kommunens förebyggande arbete att begränsa risken för korruption och oegentligheter.

Kommunrevisionens granskning lyfter fram behov av åtgärder kopplat till korruption och andra oegentligheter. Det handlar främst om förbättringar av riskbedömningar, kontroller, riktlinjer och möjlighet att lämna tips på oegentligheter.

Kontoret föreslår att nämnden i sitt yttrande lyfter fram att riskbedömningar och intern kontroll inom nämndens ansvarsområden har utvecklats och fortsätter att utvecklas. Detta har medfört att förutsättningarna för att upptäcka och förebygga fel och oegentligheter har

förbättrats. Kontoret föreslår även att nämnden – i likhet med Kommunrevisionen – lyfter fram att det finns ett behov av åtgärder på kommunövergripande nivå för att förebygga och upptäcka fel och brister, exempelvis när det gäller riktlinjer samt metodstöd för riskanalys och kontroller.

Ekonomiska konsekvenser

Kontoret bedömer att de åtgärder som förslaget till yttrande innehåller kan genomföras inom nuvarande budgetramar.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Jan Holmlund
Tillförordnad direktör

2013-02-12

UPPSALA KOMMUN	
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	
2013 -03- 0 1	
Dnr UAN -2013-0134	Dpl 01

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Nämnder och styrelser
Kommunala bolag

Återrapportering av kommunrevisionens insatser under 2012 för att i förebyggande syfte begränsa risken för korruption och oegentligheter i kommunen

Kommunfullmäktige har tilldelat kommunrevisionen extra medel 2012 för särskilda insatser inom området Etik och Korruption i Uppsala kommun. Det övergripande syftet har varit att identifiera var kommunen befinner sig avseende sitt arbete att motverka korruption och oegentligheter och att ge förslag till hur arbetet kan utvecklas. Arbete har genomförts inom följande områden:

- Övergripande nulägesanalys – genomgång av styrdokument, workshop.
- Utbildning - Förebyggande arbete oegentligheter och korruption
- Granskning av riskområdet ramavtalsefterlevnad.
- Granskning av riskområdet bisysslor.
- En webbaserad självutvärdering av förvaltningarnas och bolagens förebyggande arbete mot korruption och oegentligheter

Resultatet av våra insatser visar bl a på att arbetet med att begränsa risken för korruption och oegentligheter i kommunen kan stärkas genom att detta område införlivas i den kommunövergripande internkontrollprocessen.

Övergripande observationer som gjorts och som i olika grad avser de enskilda verksamheterna är följande:

1. *En klar majoritet av de svarande i enkäterna anser att verksamheternas ledning tydligt kommunicerat nolltolerans mot korruption och oegentligheter.*
2. *De faktiska riskerna för korruption och andra oegentligheter är dock inte kartlagda på ett strukturerat sätt.*
3. *Tillgång till adekvata, relevanta och praktiska riktlinjer är inte säkerställd (exempelvis gällande umgänge med leverantörer, jäv etc.).*
4. *Specifika, riskanpassade kontroller är inte utvecklade för att förebygga och upptäcka oegentligheter.*
5. *Det brister i tillämpningen av befintliga riktlinjer gällande bisysslor.*
6. *Svagheter har noterats i generella internkontrollprocesser t ex tillämpning av attestreglemente, krav på fakturainformation etc.*
7. *En strukturerad hantering av tips om oegentligheter och fastlagda och tydliga planer för utredning av misstänkta oegentligheter saknas.*

2013-02-12

Sammantaget medför ovan en otydlighet kring hur den kommunicerade nolltoleransen omsätts i praktisk handling och att det finns förbättringar att göra i det förebyggande arbetet.

Vi vill avslutningsvis lyfta fram att det finns goda exempel på delar i ett adekvat förebyggande arbete som kan tjäna som utgångspunkt för andra verksamheter i detta arbete.

För en mer ingående analys av resultatet hänvisas till bifogad rapport.

Vi översänder materialet som underlag för åtgärder inom detta område och uppmanar till fördjupade analyser i verksamheterna utifrån gjorda noteringar avseende bisysslor, vitvarufakturor, fakturering bostadsanpassning och uppföljning av noterade ramavtalsavvikelser. Vi önskar ta del av de åtgärder som planeras vidtas.

FÖR KOMMUNENS REVISORER

Lars-Olof Lindell
Ordförande

Handläggare
Lindqvist Johan
Simonsson Eva
Eriksson Håkan

Datum
2014-02-24
Rev 2014-03-13

Diarienummer
UAN-2013-0134

FÖRSLAG

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen: Återrapportering av kommunrevisionens insatser för att i förebyggande syfte begränsa risken för korruption och oegentligheter i kommunen

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har blivit ombedd av Kommunrevisionen att informera om åtgärder som nämnden vidtagit eller planerat att vidta utifrån Kommunrevisionens fördjupade granskning av kommunens förebyggande arbete att begränsa risken för korruption och oegentligheter.

Nämnden redogör för genomförda och planerade åtgärder som är kopplade till följande slutsatser som Kommunrevisionen lyfter fram:

- De faktiska riskerna för korruption och andra oegentligheter är inte kartlagda på ett strukturerat sätt.
- Specifika, riskanpassade, kontroller är inte utvecklade för att förebygga och upptäcka oegentligheter.
- Svagheter har noterats i generella internkontrollprocesser (exempelvis i tillämpning av attestreglemente, krav på fakturainformation etc).
- Tillgång till adekvata, relevanta, och praktiska riktlinjer är inte säkerställd (exempelvis gällande umgänge med leverantörer, jäv etc).
- Det finns brister i tillämpning av befintliga riktlinjer (exempelvis gällande bisysslor).
- En strukturerad hantering av tips om oegentligheter (inklusive avvikelser från gällande riktlinjer) och fastlagda och tydliga planer för utredning av misstänkta oegentligheter saknas.

Nämnden vill generellt anföra att flera av punkterna bör ses som brister i hur kommunen på övergripande nivå arbetar med att förebygga brister och fel, exempelvis när det gäller riktlinjer samt metodstöd för riskanalys och kontroller. Behovet av kommunövergripande

åtgärder är också något som uppmärksammas i den granskningens övergripande rekommendationer. Nämnden ser mot bakgrund av detta positivt på det utvecklingsarbete som kommunstyrelsen har initierat i syfte att stärka samordningen inom bland annat områdena ekonomi och upphandling (KSDN-2013-1280). Nämnden menar att en stärkt samordning med tydligare kommungemensamma processer och rutiner fungerar som en viktig del i att förebygga korruption och oegentligheter.

De faktiska riskerna för korruption och andra oegentligheter är inte kartlagda på ett strukturerat sätt.

Nämndens plan för intern kontroll baseras på riskbedömningar, som redan idag berör korruption och andra oegentligheter. Nämnden kommer att inför nästa års planer för intern kontroll ge kontoret i uppdrag att lägga särskild vikt vid korruption och andra oegentligheter i de riskbedömningar som föregår planen. På så sätt integrerar nämnden riskbedömningar för korruption och andra oegentligheter i det återkommande arbetet inför revideringen av planen för intern kontroll.

Specifika, riskanpassade, kontroller är inte utvecklade för att förebygga och upptäcka oegentligheter.

Nämnden anser att insatser för upptäckt (t.ex. kontroll) och förebyggande insatser (t.ex. rutiner och utbildning) måste prioriteras utifrån en bedömning av risk. Den nuvarande planen för intern kontroll föregicks av tre olika riskbedömningar inom tre olika områden: offentlighet och sekretess, ekonomi samt upphandling och avtal. Nämnden avser att i framtida planer knyta ihop insatser för upptäckt med förebyggande insatser för att tydliggöra kopplingen däremellan. Därigenom ökar möjligheterna att se behov av förstärkningar av det förebyggande arbetet. Planen för intern kontroll blir därmed inte bara en plan för kontroll, utan även en plan för kvalitetssäkring.

Svagheter har noterats i generella internkontrollprocesser (exempelvis i tillämpning av attestreglemente, krav på fakturainformation etc).

Kommunens attestreglemente för kontroll av ekonomiska transaktioner är inte anpassad till dagens elektroniska fakturahantering vilket innebär att ansvarsrollen kan upplevas otydlig. De funktioner som finns i nuvarande system är attestant och sakgranskare. I kommunens attestreglemente finns mottagningsattest, granskningsattest, beslutsattest och behörighetsattest. Attestantens roll överensstämmer med tidigare beslutsattest och utses av respektive nämnd. Under 2013 har attestreglementet följts upp inom kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad. Beslutsattestanter har fått besvara en enkät med kunskapsfrågor om attestering. Svaren visade att det fanns kunskapsluckor bland beslutsattestanterna. En utbildning/information planeras under 2014 vad det innebär att attestera en faktura.

Nämndens plan för intern kontroll innehåller flera kontrollmoment som syftar till att motverka oegentligheter inom ekonomihanteringen. Förutom att kontrollera beslutsattestanters kunskaper kring attestering görs kontroller bl.a. av att

- behörigheter följer delegations- och attestförteckningar
- representation hanteras på ett korrekt sätt (bl.a. specifikation av deltagare)
- förlängning eller uppsägning av avtal dokumenteras
- tjänstemän som har deltagit i upphandling har kännedom om rutiner för upphandling i syfte att garantera en konkurrensneutral hantering
- avtal är utformade så att det går att bedöma om de efterlevs
- beslut om ekonomiskt bistånd som överstiger 30 tkr är korrekta
- kontrollrutiner för avsläpp av försörjningsstöd efterlevs, inklusive kontroll av att utbetalning sker till rätt mottagare

Tillgång till adekvata, relevanta, och praktiska riktlinjer är inte säkerställd (exempelvis gällande umgänge med leverantörer, jäv etc).

Policy, riktlinjer, interna föreskrifter

Detta är ett område som nämnden menar att det bör finnas kommungemensamma riktlinjer för. Att ta fram en policy mot mutor, jäv och andra oegentligheter är ett första steg i arbetet mot korruption. Policyn är ett sätt för ledningen att göra klart för tjänstemän och förtroendevalda hur de ska tänka och bete sig när de ställs inför etiska och moraliska frågeställningar

Det är viktigt att policyn görs känd i kommunen. Policyn kan sedan användas som ett stöd vid utbildning, kontroll och uppföljning. Policyn kan med fördel kopplas till interna föreskrifter med tydliga regler och sanktioner vid överträdelser.

Utbildning

För att tjänstemännen ska få tillräcklig kunskap och motivation för att ta bra beslut i enlighet med de generella riktlinjerna som framgår av policyn, krävs utbildning och övning i korruptions- och upphandlingslagstiftningen samt i sättet att tänka kring de etiska och moraliska dilemman som kan uppstå i arbetet.

Inrättande av upphandlingsutskott

Nämnden upphandlingar kvalitetsäkras genom tydlighet och öppenhet. Nämnden har ett upphandlingsutskott som har ansvar för att upphandlingen sker i enlighet med gällande lagar, avtal och bestämmelser. Upphandlingsutskottet skapar en tydlighet och öppenhet så att förtroendevalda och tjänstemän inte ska kunna misstänkas för att låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i sitt arbete.

Det finns brister i tillämpning av befintliga riktlinjer (exempelvis gällande bisysslor).

Nämnden konstaterar att det finns en medvetenhet bland nämndens ledamöter och bland tjänstemän att anmäla jäv.

En strukturerad hantering av tips om oegentligheter (inklusive avvikelser från gällande riktlinjer) och fastlagda och tydliga planer för utredning av misstänkta oegentligheter saknas.

Hösten 2013 inrättade kommunen en kommungemensam lösning med olika sätt att anmäla misstankar om felaktigheter i kommunens verksamheter. Nämnden anser att detta är ett gott exempel på en fungerande samordning av arbetet mot oegentligheter som både skapar kommungemensamma arbetssätt och motverkar onödigt dubbelarbete.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare